

Pius Parsch, *Wie halte ich Bibelstunde?* Klosterneuburg b. Wien, 1951, ss. 200.

Rozwijający się w Polsce apostołat biblijny przyniósł w ostatnich latach dość okazałą liczbę artykułów, dotyczących teorii godziny biblijnej, z których na szczególną uwagę zasługuje artykuł ks. W. Smereki¹. Wśród bogato wykorzystanej literatury polskiej i zagranicznej nie widać jednak książki O. P. Parscha, która uchodzi za najlepszą w tej dziedzinie², o czym świadczą tłumaczenia na j. francuski i hiszpański³ oraz przygotowywane tłumaczenia treścią polskiego czytelnika, a na jej marginesie podanie najnowszej literatury w tej dziedzinie, zawierającej długoletnie doświadczenia poczynione na Zachodzie w popularyzacji Pisma św.

P. Parsch znany jest przeważnie u nas jako liturgista, dlatego też może zdziwić niejednego tytuł jego omawianej książki. Z wykształcenia był on raczej biblistą. Po skończeniu studiów zakonnych studiuje na Uniwersytecie Wiedeńskim egzegezę N. T. pod kierunkiem znanego egzegety wiedeńskiego Pözlza, u którego pisał dysertację na temat: „Śmierć krzyżowa według św. Pawła”. Już od nowicjatu odznaczał się umiłowaniem Biblii, a po wielu latach wyznał, iż jego właściwym przeznaczeniem winno być *Biblicum*. Cel książki jest wybitnie praktyczny, P. Parsch pragnie podzielić się swoim wielkim bo aż 30-letnim doświadczeniem. Godziny biblijne zaczął prowadzić od 1919 r., przeprowadził ich kilka tysięcy. Gdy zaczynał tę pracę, nie miał żadnych wzorów. Chociaż sam nie chce się nazywać wynalazcą godziny biblijnej, to jednak słusznie należy mu się tytuł pioniera godziny biblijnej nie tylko w Austrii. Dlatego też określenie P. Parscha jako *Altmeister* ludowego apostołatu biblijnego jest w pełni zasłużone⁵.

Omawiana książka dzieli się na dwie części, na teoretyczną i praktyczną. W części teoretycznej (3—75) omawia istotę godziny biblijnej i jej cel, metodę poszczególnych godzin biblijnych, rodzaje godzin biblijnych; kierownik i uczestnicy godziny biblijnej oraz literatura pomocnicza. Godzina biblijna — pisze O. P. Parsch — nie jest ani kazaniem, ani suchą naukową egzegezą. Kazanie jest bowiem głoszeniem prawdy z zastosowaniem praktycznym, niekoniecznie jednak jest komentowaniem Pisma św. Istotą i celem godziny biblijnej jest zrozumienie tekstu, mimo to jednak godzina biblijna nie jest naukową egzegezą. Egzegeza jednak winna poprzedzić godz. biblijną i ma być wykonana wcześniej przez kierownika, który musi przepracować tekst z punktu widzenia filologicznego, archeologicznego i historycznego. Z tego jednak tylko tyle trzeba wniesić na godzinę biblijną, ile konieczne jest do zrozumienia tekstu. Ta część pracy wykonana osobiście przez prowadzącego godzinę biblijną jest „wstępem, profanum, przedsiönkiem” — jak

¹ *Godzina biblijna i jej znaczenie*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny”, 13 (1960) 1—37.

² *Wohl das Beste, was auf diesem Gebiet geschrieben wurde*, takie świadectwo o książce P. Parscha znajdujemy w czasopiśmie „Bibel und Kirche”, 2 (1954) 67, które jest organem Katolickiego Ruchu Biblijnego w Niemczech z siedzibą w Stuttgarcie.

³ Tłumaczenie francuskie wyszło u Desclée, hiszpańskie zaś w Ed. Benedictinas.

⁴ Por. N. H. Pius Parsch — heute, „Bibel und Liturgie”, 26 (1958/59) 2 ns.

⁵ Por. „Bibel und Kirche”, 3 (1952) 30 ns.

się wyraża P. Parsch — świątynią, jest teologia, mądrość Boża, do której winna dążyć każda egzegeza, każda dobrze pojęta godzina biblijna. Po jasnym przedstawieniu prawdy zawartej w tekście musi się znaleźć w czasie godziny biblijnej czas na zwrócenie uwagi na walory życiowe i praktyczne tej prawdy. Godzina biblijna jest więc czymś pośrednim między kazaniem a egzegezą: z kazania bierze parenezę, z egzegezy analizę tekstu. Godzina bibl. — zdaniem O. P. Parscha — jest również czymś pośrednim między kazaniem a katechezą. Kazanie z natury swej jest monologiem, katecheza domaga się pytań i odpowiedzi. Również i godz. bibl. nie może być monologiem. Najodpowiedniejszym jej miejscem jest nie kościół-ambona, lecz sala parafialna. Uczestnicy mogą i powinni pytać. Winna panować rodzinna atmosfera, kierownik winien zwrócić uwagę na osobisty kontakt z uczestnikami. Godzina bibl. jest to więc budujące wyjaśnienie tekstu biblijnego z potrójnym celem: 1° teologiczne zrozumienie tekstu wraz z wszystkimi jego konsekwencjami życiowymi, 2° wprowadzenie do samodzielnego czytania Pisma św.⁶ 3° głębokie wniknięcie w chrześcijańską prawdę i życie.

Jak i od czego zacząć godzinę biblijną? Zdaniem autora przed rozpoczęciem systematycznej godziny biblijnej dobrze jest urządzić w parafii dzień lub tydzień biblijny jako przygotowanie. W omawianej książce znajdują się bardzo wartościowe wskazówki dotyczące urządzenia takiego tygodnia. O. Parsch radzi z doświadczenia zaczynać od Ewangelii i to nie od Ewangelii poszczególnych, lecz od Ewangelii zharmonizowanych celem przedstawienia życia Jezusa Chrystusa⁸. Naturalnym następstwem po Ewangelii są Dzieje Apostolskie⁹, tj. historia Kościoła pierwotnego i podróże misyjne św. Pawła jako wprowadzenie do jego listów. Po Dziejach Apostolskich można wziąć Stary Testament¹⁰, lecz tylko części wybrane, np. przedstawienie wielkich postaci Patryjarchów, Sędziów, Królów i Proroków, zwracając zawsze uwagę na główny cel St. Test.: przygotowanie i wychowanie ludzkości na przyjęcie Chrystusa, uwypuklenie historii zbawienia. Dopiero potem mogą iść księgi trudniejsze: Listy Apostolskie, Prorocy, Księgi Mądrościowe.

Jak przeprowadzić konkretną godzinę biblijną? Oto pytanie najważniejsze i najtrudniejsze dla początkujących. Problem ten rozważa P. Parsch w rozdziale pt. „Metoda poszczególnych godzin biblijnych” Rozdział ten należy do najlepszych w całej książce. Jest to mistrzowskie połączenie zdrowych zasad hermeneutyki katolickiej z najnowszymi osiągnięciami katechetyki i pedagogiki, długiego doświadczenia z teorią. Ponieważ godzina biblijna ma pewne cechy wspólne z katechezą, dlatego musi zachować jej pedagogiczne prawa. Musi posiadać przede wszystkim jedność tematu. Przewodzący godzinę biblijną nie może tak postępować jak profesor egzegezy,

⁶ Na ten temat istnieje bardzo wartościowa broszura O. P. Parscha, tłumaczona na kilka języków: *Wie lerne ich Bibel lesen*, Klosterneuburg, wyd. 3 (bez roku wydania). Por. również pierwszy zeszyt „Evangile” (Cahiers Bibliques trimestriels, édités par la Ligue Catholique de l’Evangile — Paris 1 (1951), który cały poświęcony jest temu problemowi.

⁷ Cenne wskazówki na temat tygodnia biblijnego oparte na doświadczeniu Klosterneuburger Bibelapostolat podaje: W. Hoslinger, *Bibelwoche in einer Grosstadt-pfarre*, „Bibel und Liturgie”, 25 (1957/58) 206—212.

⁸ Por. P. Parsch, *Ausgeführte Bibelstunden über das Leben Jesu*, T. I, Klosterneuburg 1952 (tom II w przygotowaniu).

⁹ Por. K. Brocke, *Die Apostelgeschichte in der Bibelstunde*, Paderborn 1949²?

¹⁰ Centrum Katolickiego Ruchu Biblijnego w Niemczech wydaje serię popularnych książek pod ogólnym tytułem „Bibelstunden”. Do Starego Testamentu ukazały się komentarze do ksiąg: Rut, Tobiasza i Pieśni nad Pieśniami.

który przerywa wykład nawet w środku wiersza, a na następnym wykładzie kontynuuje dalej. Druga rada praktyczna, jaką daje O. Parsch, to tzw. metoda kręgów koncentrycznych, polegająca na tym, iż naprzód podaje się krótki, schematyczny zarys całości perykopy, podział logiczny na punkty, które można nawet napisać na tablicy. Później następuje bliższe wyjaśnienie poszczególnych części i wreszcie na końcu krótkie zebranie całości. Punktem centralnym jest zawsze Pismo św., które nie może być tylko punktem wyjścia do najpobożniejszych nawet i wzniosłych myśli. Kierownik godz. bibl. winien zawsze pamiętać, że jest sługą Bożego Słowa. Stąd pierwsze prawo godziny biblijnej to wyjaśnienie tekstu. Godzina biblijna, która nie służy w pierwszym rzędzie tekstowi, nie jest godna tej nazwy. Należy przede wszystkim wyjaśnić sens literalny komentowanej perykopy, wyciągając ze Słowa Bożego to tylko co się w nim zawiera, nie narzucać tego, co jest mu obce. Drugie prawo godziny biblijnej brzmi: „Od tekstu do życia”! Gdyby tylko godzina biblijna służyła pierwszemu celowi, stałaby się nauką egzegezą. Pismo św. zaś winno stać się księgą życia¹¹. I tu istnieje niebezpieczeństwo wyciągania z Pisma św. tego, co jest mu zupełnie obce.

Tak pojęta godzina biblijna wymaga dosyć poważnego przygotowania. Jako przygotowanie dalsze proponuje O. Parsch wprowadzenie w Zakładach Teologicznych, kształcących przyszłych kapłanów, specjalnych seminariów, gdzie rozpracowywano by teoretycznie i praktycznie problem stosowania Pisma św. w duszpasterstwie współczesnym.¹² Kierownik godziny biblijnej musi być gorliwym czytelnikiem i przyjacielem Biblii, winien przez długoletnie studia, rozmyślanie i zagłębianie się w Biblii uczynić ją jakby drugim swoim „ja”, musi być teologiem, pedagogiem i duszpasterzem, a przede wszystkim głęboko pobożnym człowiekiem. Nie musi być profesorem egzegezy, gdyż ten nie zawsze nadaje się do prowadzenia godziny biblijnej, ponieważ przyzwyczajony jest zbyt naukowo traktować Pismo św.¹³

W części praktycznej podaje O. Parsch podział materiału Ewangelii, dotyczącego życia Jezusa na 100 godzin biblijnych, poprzedzając go bardzo wartościowymi wskazówkami metodologicznymi. Potem następuje dość obszerny szkic życia św. Pawła z tablicą chronologiczną. Na końcu podaje *in extenso* przykłady szczegółowego rozpracowania tematu kilku godzin biblijnych. Są one następujące: Gody w Kanie, przypowieść o siewcy, mowa eschatologiczna Chrystusa oraz wprowadzenie do Ewangelii św. Mateusza, do listu św. Jakuba i do Apokalipsy.

Tak przedstawia się w wielkim skrócie treść książki. Z każdej jej strony przebija głęboka znajomość przedmiotu, wielkie doświadczenie i umiłowanie Biblii. Metoda P. Parscha tak z punktu widzenia biblijnego jak i duszpasterskiego zasługuje na uznanie. Książka pisana językiem prostym i przystępnym. Można by jednak wysunąć pewne zastrzeżenia dotyczące raczej pominięć. Chodzi przede wszystkim o godziny bibl. stanowe ze specjal-

¹¹ Por. A. Stöger, *Die Bibel als Lebensbuch*, Wien 1955.

¹² Postulat bardziej biblijnej formacji teologicznej wysuwa również J. Laloux, *Come servirsi della Bibbia nell'apostolato*, W: *La Bibbia e il prete*, Brescia 1957, p. 154—187. Książka ta zawiera dużo cennych uwag na tematy popularyzacji Pisma św.

¹³ Teoretyczne rozważania O. Parscha można uzupełnić nowszymi publikacjami, Cf. Eckleben, *Versuch einer Sinndeutung der Bibelarbeit in der Pfarre*, „Bibel und Liturgie”, s. 51—54, (wyniki ankiety przeprowadzonej w Wiedniu wśród prowadzących godziny biblijne). W. Würbel, *Die allgemeine pfarrliche Bibelstunde*, „Bibel und Liturgie”, 26 (1959/60) 145—152. A. Stöger, *Aktuelle Methoden der volkstümlichen Bibelauslegung*, „Bibel und Liturgie”, 109—118. N. W. Hoslinger, *Ziele der systematischen seelsorglichen Bibelarbeit*, „Bibel und Liturgie”, 153—156.

nym¹⁴ uwzględnieniem młodzieży¹⁵ oraz o godziny bibl. tematyczne. Pomięcie to nie jest przypadkowe, lecz wynikało z całej koncepcji apostołatu biblijno-liturgicznego O. Parscha. Nie uprawiał on nigdy apostołatu stanowego, wyjątek stanowiły tylko dzieci. Dla niego istniał jedynie odrodzony z wody i Ducha św. lud Boży; lud ten zbliżał do ołtarza, temu ludowi niósł Boże Słowo. Dlatego też na godzinach biblijnych O. Piusa na jednej ławie siedział profesor obok studenta i robotnika, pani domu obok swej służącej. Nigdy — jak wyznają uczestnicy — nie było najmniejszych nieporozumień, wynikających z różnic społecznych i każdy na swój sposób korzystał.¹⁶ Koncepcja ta zapewne jest i bardzo biblijna, i głęboko chrześcijańska, wydaje się jednak, że w naszych czasach, kiedy duszpasterstwo stanowe jest faktem, apostołat biblijny musi się z tym liczyć. Również mało uwagi poświęca O. P. Parsch godzinie biblijnej tematycznej, która szczególnie na początkach apostołatu biblijnego ma wielkie zastosowanie.¹⁷ Są to jednak drobnostki; inteligentny duszpasterz — po przestudiowaniu książki P. Parscha potrafi dostosować się do różnych stanów i dać sobie radę z tematyczną godziną biblijną. Jednego tylko warto by życzyć, by książka P. Parscha jak najszybciej ukazała się w polskim tłumaczeniu.

Ks. Józef Kudasiewicz

¹⁴ Uzupelnienie pod tym względem może być W. Würbela, *Bibelarbeit in der Pfarre*, Wien 1955, s. 36—42.

¹⁵ Por. A. Stoner, *Bibellesung mit der katholischen Jugend*, Paderborn 1936³. F. Wostry, *Schriftlesung bei der Arbeiterjugend*, „Bibel und Liturgie”, 25 (1957/58) 203—206. J. Zeininger, *Die Bibel in der organisierten Jugendarbeit in Osterreich*, tamże 26 (1959/60) 136—144. Wreszcie przeobfity materiał teoretyczny i praktyczny na temat godziny bibl. i różnych form współczesnego apostołatu biblijnego podają następujące czasopisma: „Bibel und Liturgie” (Austria-Klosterneuburg), „Bibel und Kirche” (Niemcy-Stuttgart), „Evangile” — Cahiers Bibliques trimestriels (Francja-Paryż). „Bible et vie chrétienne” (Francja-Paryż). „Biblische Skizzen” (wyszło 40 tematycznych zeszytów) oraz „Biblische Beiträge” (22 zeszyty) — wydawane przez Szwajcarski Katolicki Ruch Biblijny (SKB).

¹⁶ Por. art. *Unser Doktor Pius*, „Bibel und Liturgie”, 21 (1953/54) Heft 5.

¹⁷ Por. W. Würbel, op. cit., s. 50—55.